

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на Джевахире Милаку на тема

Темпорални и идеологически пластове в творчеството на Исмаил Кадаре

за придобиване на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление *2.1. Филология* и научна област: *Литература на народите в Европа, Америка, Азия, Африка и Австралия (Албанска литература)*

Джевахире Милаку е зачислена на докторантура на самостоятелна подготовка на 01.10.2017 г. след обсъждане на представена от нея съществена част от разработван труд в областта на късата проза на най-известния зад граница албански писател Исмаил Кадаре. Докторантката е насочена към Катедрата по общо, индоевропейско и балканско езикознание на Факултета по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски”, която разполага с необходимия научен капацитет в рамките на специалност „Балканистика”, за да поеме обучение и научно ръководство на чужд език.

Джевахире Милаку завършва висшето си образование завършва през 2012 г. - четиригодишна бакалавърска степен по албанска филология с литературен профил, а през 2015 г. успешно се дипломира и като магистър-филолог. Обучението ѝ протича в Университета в Прищина. Джевахире Милаку се насочва към следващата степен на образователно и лично развитие със зряла и осъзната амбиция, което е характерно именно за докторантите на свободна подготовка. Обучението ѝ в България има за цел да разшири светогледа ѝ на албанонолог чрез модерни концепции и теории в областта на сравнителното литературознание, които са въведени в специалност „Балканистика” на СУ „Св. Кл. Охридски” от проф. Р. Станчева. Разбира се не всеки докторант успява да надрасне напълно рамките на изходната школа, макар полагането на изпити и усвояването на нов материал да дава безспорен отпечатък върху начина на мислене и анализ. Би ми се искало духът на българската школа да се усещаше още по-осезаемо в дисертацията на докторантката.

Дисертационният труд е съставен в необходимия за литературоведски трудове обем – 220 стандартни страници. Важно е да отбележа нещо относно заглавието на дисертацията. Думата „идеологически” в албански език по речникова дефиниция има и значението „идеен”, като в българския вариант се спряхме на първото значение. Решението е удачно и съответства на по-голямата част от

анализите, макар че в някои части на труда става дума и за идейни пластове.

Първата глава проследява накратко развитието на жанра в албанската литература и къде е мястото на Кадаре този жанр, а също какво е мястото на разказите в цялостното творчество на Исмаил Кадаре. Смятам това за удачно решение, тъй като има поле за самостоятелен анализ и сравнение. Втора глава е централна за авторката. Анализирани са 13 разказа на Исмаил Кадаре, като темите им са свързвани с цялостното творчество на автора. Разказите са следните: „Зимният влак по далечното направление“, „Носителят на злочестието“, „Сбогом на злото“, „Църквата Св. София“, „Самотникът“, „Отлитането на щъркела“, „Кражбата на царския сън“, „Балада за смъртта на Ю.Г.“, „Нудо“, „Нещастие от Сузана“, „За да остане спомен от Ана“, „Провокация“, „Последната зима на убица“. Обърнато е внимание на темпоралните и идейни аспекти. На места има преразказ, но ми допада търсенето на корелация с останалите произведения на Кадаре. Третата глава е кратка, като в нея е обърнато внимание на новаторските елементи на Кадаре в някои от разказите и на преводите на български език. Четвърта глава се спира на митологията в разказите и се спира също на общобалканските мотиви, използвани от автора. Тук е приложен частично методът на сравнителното литературознание, който авторката споменава плахо. Вярвам, че ще придобие увереност и рутина с течение на времето. Пета глава се съсредоточава върху стилистиката.

Положително по съдържанието е ясната структура и логика на научния анализ, която не се разводнява и не се лута във всички принципно възможни посоки, а се движи по очертан коловоз.

Докторантката бележи научен принос в областта на литературния и стилистичен анализ на кратката проза на И. Кадаре, а също така в позиционирането ѝ в историята на жанра в албанската литература от една страна и в преводите на творчеството на Кадаре в чужбина от друга.

Джевахире Милаку демонстрира високо ниво на езикова грамотност и умение за структурирано мислене. Изразява се на добър стил и владее албанския книжовен език отлично, което само по себе си е специфично предизвикателство за гражданите на Косово и затова е и самостоятелен критерий в оценката ми. Представеният за обсъждане труд има прецизен технически вид.

Публикациите на авторката са свързани с новаторските елементи в конкретни разкази и митологията. Джевахире Милаку има осем публикувани статии в чуждестранни рецензирани научни списания, от които пет в областта на дисертацията, с което покрива минималните изисквания. Една от статиите е пропусната в автореферата, а именно „The Monocracy of the Novel *The Money of the Time*“, в *European Journal of Social Sciences*, volume 2, issue 5, 2017. Докторантката има три участия в научни

форуми, сред които е Конференцията на ФСлФ през май 2019 г. Една от статиите е посветена на поета Герг Фища, а останалите литературоведски статии и трите участия в конференции представляват различни части от представения за защита труд. Авторката има три публицистични публикации в областта на албанската литература. Три статии са от областта на езикознанието, две от които в съавторство. Подборът на темите свидетелства, че Джевахире Милаку е изключително целенасочена, а също, че не се притеснява да покаже пред критична и изцяло албаноложка аудитория своите усилия в област, в която вече е говорено и писано много. Тя се занимава със стойностни автори, класици на албанската литература от самата Албания, чието творчество, дори да не е точно познато в чужбина, най-малкото е преведено на английски език. Оценявам високо тази прагматична съсредоточеност, защото я смятам за предпоставка за успешната защита на представения от нея труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд на Джевахире Милаку дава основание да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” в научно направление 2.1. Филология.

София, 28.11.2019

Доц. д-р Русана Бейлери